

Josep Maria Franquet President Consell Econòmic i Social de l'Ebre

«Els valors patrimonials de l'Ebre vertebraren actius de gran potencial»

Entrevista

Nova publicació. La Fundació Privada Duran-Martí i Onada Edicions acaben de publicar «Terres de l'Ebre. Reserva de la Biosfera. Gran Atlas de les Terres de l'Ebre», una obra monumental i exhaustiva

ANTON MONNER
TORTOSA

Josep Maria Franquet i Bernis, fill de Tortosa, nascut l'any 1950, és enginyer agrònom, doctor en Ciències Econòmiques i en Arquitectura, i fou professor (des de l'any 1975) i director (2013-2020) de la UNED, i ara director d'Honor d'aquest centre que té jurisdicció a tota la demarcació de Tarragona. Disposa de diferents publicacions sobre diversos temes, moltes d'elles relacionades amb les Terres de l'Ebre i la seva economia. L'any 2016 i successius, juntament amb altres quatre autors, van iniciar el recull que donaria com a fruit el llibre *Terres de l'Ebre. Reserva de la Biosfera. Gran Atlas de les Terres de l'Ebre* que ha estat recentment publicat per la Fundació Privada Duran-Martí amb Onada Edicions.

Doctor Franquet, com va nèixer la idea d'escriure aquest llibre?

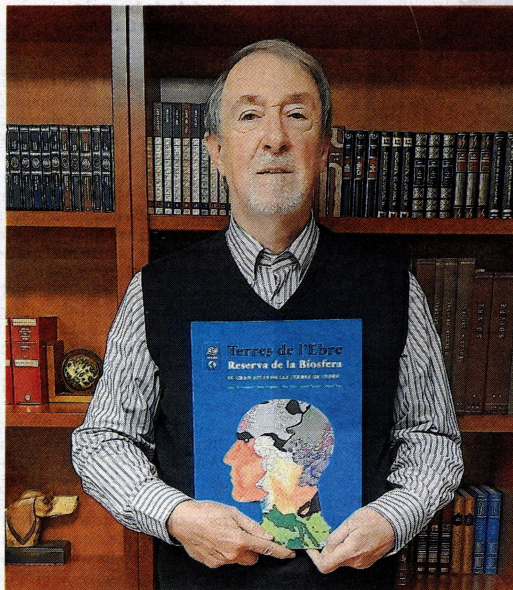
Va ser amb motiu dels cursos que va organitzar el Centre de Tortosa-UNED a Tortosa i Amposta, dins del Programa presencial intitulat «Uned Senior», amb una metodologia centrada en les particularitats dels participants. Aquest curs resultà força exitós per l'interès que despertava en tot el territori ebrenc, que l'any 2013 va rebre el reconeixement de la UNESCO com a Reserva Mundial de la Biosfera per les seves característiques.

Per què hi van participar vostè i quatre autors més?

De fet, els cursos esmentats els van impartir els professors Ruiz, Querol i Torta. Posteriorment, ens vam incorporar Josep Aragonés, director tècnic del COPATE i jo mateix com a director del Centre Associat de la UNED. El treball ha estat d'equip i coordinat eficientment pel company Miquel Torta que, a més, ha desenvolupat la part gràfica (fotografies i mapes), sempre fonamental i més encara si també considerem el treball com un «Atlas» de les Terres de l'Ebre.

Quins eren els objectius?

Vam creure convenient l'estudi i difusió d'aquest treball atesa la seva

Josep Maria Franquet amb 'El gran Atlas de les Terres de l'Ebre'. FOTO: CEDIDA

actualitat, així com la inexistència d'un estudi específic sobre diversos aspectes d'un territori singular en el marc nacional i estatal, que afronta grans reptes de futur en el seu desenvolupament.

És una obra monumental que fa suposar que serà un referent.

Els valors patrimonials d'aquest territori (ambientals, paisatgístics i culturals) vertebraren un conjunt d'actius socials i econòmics de gran potencial. Aquest espai és on ha germinat una part important de l'actual identitat ebrenc, que és una realitat històrica i, també avui, política i administrativa, encara que es tracta d'una identitat relativament recent que necessita projectes col·lectius que la consolidin.

Com és que s'ha publicat per una Fundació Privada i no per l'administració?

Bé, aquesta pregunta potser hauria de ser resposta tot just per les ad-

ministracions que vostè esmenta. A vegades, les administracions no arriben a copsar la importància dels temes que afecten la gent i sovint es poden perdre en qüestions menors. La Fundació Privada Duran-Martí —que el proper mes de maig compleix 30 anys amb la vocació de fomentar, impulsar i premiar els estudis referits a l'àmbit territorial de la comarca històrica de Tortosa— exercint el principi de subsidiarietat, en la seva reunió del 16 de juny de 2023, decidí per unanimitat dels seus membres propiciar-ne l'edició d'aquest llibre, amb el convenciment que la seva difusió suposava una fita important per al territori ebrenc i mereixia un esforç financer. I això no era un tema menor, ja que contribuiria a consolidar la denominació «Terres de l'Ebre» com un ens geopolític al bell mig dels Països Catalans, la plenitud institucional del qual cal reivindicar, més enllà de romandre indefinidament com una garlanda decorativa.

Creu que pot servir per desenvolupar el turisme del Delta i la seva economia des de l'arròs, les garnatxes de la Terra Alta, la Memòria Històrica de la Batalla de l'Ebre... i la riquesa idiosincràtica, diferent de la resta del país?

No ens manquen motius per reivindicar més actuacions a aquest territori: falta d'infraestructures tècniques (viàries i ferroviàries), deficients serveis de mobilitat, desenvolupament econòmic irregular i poc equilibrat, municipis amb greus dificultats per retenir població, valuosos espais naturals (com el delta de l'Ebre) en greu perill de regressió i salinització, abandonament i manca de relleu agrari o baixa implantació industrial amb excessiva dependència de l'especialització energètica. Mitjançant instruments com el d'aquest llibre, les Terres de l'Ebre van adquirint consciència dels potencials que vostè esmenta i es poden dotar d'eines que els faran possible. Es tracta d'una proposta proactiva que vol contribuir a la millora del territori en tots aquests aspectes i superar alguns debats vells.

En aquests moments de sequera extrema les àrees metropolitaniques han crescut desmesuradament, mentre les Terres de l'Ebre, on es produeix electricitat s'han mantingut i els pobles perden població. Què en pot dir vostè?

Com hem manifestat des del Consell Econòmic i Social (CESTE) que m'honro en presidir, Catalunya pateix la pitjor sequera des que es tenen registres, per la seva extensió, durada i intensitat. Cal seguir apostant, des del Govern de la Generalitat, per la dessalinització, la reutilització i l'estalvi d'aigua, que han de permetre a l'àrea metropolitana de Barcelona i, en general a les conques internes de Catalunya, autoabastir-se i tenir autosuficiència hídrica per afrontar períodes d'excepcional sequera com l'actual. Les solucions cal cercar-les dintre de la mateixa conca, no mai interconnectant amb conques externes, la qual cosa origina, com ja s'ha vist, una greu problemàtica social i política entre diferents territoris (cedents i receptors del recurs). En aquest

sentit, el Govern actual ha plantejat les obres d'emergència de mesures extraordinàries i urgents per a afrontar la situació de sequera excepcional a Catalunya. Pot ser, tanmateix, que hem fet tard, tot tenint en compte que aquesta problemàtica ja fa molts anys que s'arrossega i em fa la sensació que hem estat dormint tranquil·lament a la palla.

No creu que les administracions s'ha oblidat sovint de l'Ebre?

El desequilibri territorial català és una causa fonamental de l'escassetat d'aigua, on en un 52% del territori (conques internes de Catalunya) es concentra el 92% de la població. En cas de continuar aquest model de desenvolupament territorial concentrat en un àmbit deficitari de recursos (l'àrea metropolitana de Barcelona), els problemes d'escassetat seran cíclics, recurrents i agreujats, encara més, pels efectes del canvi climàtic. Aquests problemes no són només causats per manca d'aigua, també ho són de qualitat de l'aire, de soroll, de disponibilitat d'energia, d'habitatge, de diàspora del jovent cap a la gran capital o de transport.

Com ho hauríem d'empendre per homogeneïtzar el nostre creixement on disposem de l'essencial i, en canvi, no creixem amb la mateixa intensitat?

Aquesta sequera, com tots els canvis que estem vivint en la climatologia i en la nostra Societat, ens han de fer replantejar seriosament el model de desenvolupament del país i, en especial, la correcció del pernicios desequilibri territorial que patim. Les inversions s'han de concentrar aquí i a altres zones catalanes on resulta palpable la problemàtica esmentada, i no entorn de la gran capital. Els diferents instruments urbanístics que disposen les administracions (plans territorials parcials i sectorials, plans directores territorials, plans d'ordenació urbana, normes subsidiàries de planejament, etc.) han de tendir a corregir aquests desequilibris, amb una impulsió decisiva de les inversions públiques i privades. És obvi que, si més no fins ara, no ho han fet prou bé.